WEIGERING VAN HULP

Wanneer iemand door de ziekte van Alzheimer afhankelijk wordt, heeft die bij bepaalde dagelijkse activiteiten en soms bij het nemen van beslissingen hulp van een mantelzorger nodig. Hoewel die hulp goed bedoeld is, kan de persoon met dementie weigeren ze te aanvaarden.

WAT IS WEIGEREN?

Een weigering kan rustig, beslist en herhaald zijn, na grondig nadenken over de ziekte of de zorg. De persoon wil rustig leven en niet gestoord worden. Een weigering kan ook agressief en gewelddadig zijn en wijzen op verzet tegen de handelingen van de zorgverlener. De persoon kan ook de diagnose of behandeling in een vroeg stadium weigeren, al komt weigering vaker voor in latere stadia, wanneer er veel verwarring is.

Weigering is moeilijk voor mantelzorgers om mee om te gaan. Ze leidt vaak tot schuldgevoelens en kan ertoe brengen dat zij autoritair of dwingend optreden.

WAAROM IS HET MOEILIJK OM ERMEE OM TE GAAN?

Een mantelzorger kan de ziekte van Alzheimer zien als een opeenvolging van verliezen. Door zich met de persoon te vereenzelvigen, kan die het waargenomen verval willen bestrijden. Als de hulp wordt geweigerd, kan dat voelen als mislukking van de taak die de mantelzorger op zich heeft genomen: er alles aan doen om het goed te laten gaan met de persoon. Dat kan schuldgevoelens of frustratie oproepen.

Bovendien wordt iemand met de ziekte van Alzheimer door de cognitieve problemen vaker als onbekwaam beschouwd om te oordelen en beslissingen te nemen. De weigering kan daardoor als onzinnig worden gezien en leiden tot pogingen om de persoon te overtuigen of te dwingen (door betutteling, overbezorgdheid of een autoritaire houding ...), vanuit de overtuiging dat de mantelzorger weet wat goed is voor de gezondheid van diens naaste.

WAAROP MOET U LETTEN?

‘Een persoon is meer dan alleen diens geheugen’, zei Oliver Sacks.

De persoon in zijn geheel zien helpt om diens algemene welzijn te bevorderen.

Als we rekening houden met iemands waarden, rollen, voorkeuren, ervaringen en grenzen, krijgt de opdracht meer betekenis: er alles aan doen om de persoon zich goed te laten voelen en tegelijk rekening te houden met de achteruitgang.

Bij dementie is het daarom essentieel om naar de mening en wensen van de persoon te vragen, ook in gevorderde stadia van de ziekte. Samenwerking, verzet of afhaken kunnen dan nog steeds worden opgemerkt.

Bij basiszorg kan niet instemmen met de zorg een uiting zijn van zelfbeschikking, waardigheid en zelfrespect, of een verdedigingsmechanisme. Soms is dit de enige ruimte waarin de persoon vrijheid ervaart en gehoord kan worden. Het is daarom belangrijk te proberen begrijpen waarom de zorg wordt geweigerd.

Verschillende oorzaken kunnen aan de basis liggen van het weigeren van hulp:

- de waarden en levenservaringen van de persoon
- angst om te falen of ongerustheid

© Alle rechten voorbehouden

- lichamelijke pijn of emotioneel lijden
- verwarring en cognitieve problemen waardoor de handeling geen betekenis meer heeft …

Naast deze persoonlijke factoren kan ook de relatie met de zorgverlener een gevoel van onveiligheid of ongemak veroorzaken.

HOE REAGEERT U OP EEN WEIGERING?

- Vat de weigering niet persoonlijk op.
- Beschouw ze als een signaal en probeer de betekenis of oorzaak ervan te begrijpen.
- Zorg in een vertrouwelijke sfeer voor een gesprek dat meer uitgaat van de gevoelens van de persoon dan van diens redenering.
- Probeer elkaar te begrijpen.
- Zoek naar compromissen.
- Toon empathie en respecteer de grenzen en de behoefte aan een eigen vrije ruimte van de persoon.
- Aanvaard dat u soms moet toegeven aan de weigering.

AANVAARDING BEVORDEREN DOOR DE VOORKEUR TE GEVEN AAN:

- Een uitnodiging, aanbod of voorstel.
- De persoon geruststellen en uitleggen wat u van plan bent.
- Aangepaste communicatie die het begrip vergemakkelijkt.
- Een vertrouwde en veilige sfeer.
- Een stabiele omgeving en vaste routines.
- Aangename activiteiten die aansluiten bij de mogelijkheden van de persoon.
- Een aangepaste omgeving die het uitvoeren van de handeling vergemakkelijkt en stimuleert.
- Zorg verlenen op het moment waarop de persoon het meest alert is, en de zorg afstemmen op diens problemen, mogelijkheden, tempo, waarden en voorkeuren …
- Humor en een vertrouwelijke band gebruiken.
- Tact en creativiteit inzetten.

Weigering en conflicten voorkomen door het volgende te vermijden:

- Situaties die ongemak, schaamte, ongerustheid, angst, ongeduld of een gevoel van mislukking veroorzaken.
- Te veel vragen stellen.
- Onnodig tussenbeide komen, fouten benadrukken of de persoon proberen te overtuigen met redeneringen.
- Kleine details (goede manieren, kleding, wanorde …) buiten verhouding belangrijk maken.
- De persoon frontaal benaderen, neerbuigend doen of een autoritaire toon gebruiken.
- De persoon tegenhouden.

© Alle rechten voorbehouden

ENKELE PRAKTISCHE TIPS

- Pas de omgeving aan de mogelijkheden van de persoon aan (handgreep, aangepast bestek ...).
- Gebruik geuren, smaken en kleuren die stimulerend zijn en die de persoon waardeert.
- Laat de persoon zoveel mogelijk zelf doen.
- Vertel wat u wilt doen, doe de handelingen voor en probeer de persoon eraan te laten beginnen en ze te laten afmaken.
- Communiceer met uw gezichtsuitdrukking als de persoon niet meer spreekt.
- Bied een andere keuze aan om het beslissingsvermogen te behouden en belangstelling te wekken (kiezen tussen twee kledingstukken, een yoghurt of een stuk fruit ...).
- Vervang vuile kleding discreet door schone wanneer de persoon slaapt.
- Meng het geneesmiddel door een zoete appelmoes of yoghurt.
- Thuiszorg en dagverzorgingscentra ... kunnen helpen bij problemen rond schaamte en privacy.
- Neem contact op met de arts bij verlies van eetlust, ondervoeding of slechte voeding.
- ...

© Alle rechten voorbehouden